

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XIV., číslo 19

15. 10. 2017 / neprodejné

Z OBSAHU	Misionáři naděje dnes. Katecheze papeže Františka	04
	Mučedníci nacismu: Oběti života z řad francouzského duchovenstva	05
	Jak katolický je váš postoj k imigraci?	06
	Bylo stržení mariánského sloupu „jenom“ vandalstvím?	10

TRADICE OTCŮ

Z oslavné řeči svatého Sofronia, biskupa jeruzalémského († 638)

Buď zdráva, milostiplná, Pán s tebou! Může být něco závatnějšího než taková radost, Panno a Matko? A může být něco velkolepějšího než tato milost, kterou Bůh přirkl jedině tobě? Všechno zůstává daleko za zázrakem, který vidíme na tobě, nic nedosahuje výšin tvého omilostnění, lesk všeho ostatního před tebou naprosto bledne.

Jsi opravdu *požehnaná mezi ženami*, neboť zlořečení, které postihlo Evu, jsi změnila v požehnaní a Adam, který byl prokletím sražen v prach, byl skrze tebe blahořečen. Jsi opravdu *požehnaná mezi ženami*, neboť skrze tebe zazářilo lidem Otcovo požehnaní a zbavilo je staré kletby.

Jsi opravdu *požehnaná mezi ženami*, neboť bez semene jsi vydala plod, který zahrnul celý svět požehnaním a vykupuje jej z prokletí, plodícího trní.

Jsi opravdu *požehnaná mezi ženami*, neboť přes svou lidskou přirozenost se opravdu staneš Rodičkou Boží. Vždyť jestliže ten, jenž se z tebe narodí, je vskutku vtělený Bůh, právem ti náleží titul Bohorodičky, protože skutečně rodiš Boha.

Ty opravdu chováš v komůrce svého lůna samotného Boha; bydlí v tobě ve své lidské podobě, vychází z tebe jako ženich, všem připravuje radost a všechno zaplavuje Božím světlem.

Jako na nejčistším, skvoucím nebi si právě u tebe, Panno, Bůh postavil svůj stan a vyjde z tebe jako ženich ze svatební komnaty a jako borec běžící k cíli proběhne dráhu svého života, který bude všem živým ve všem přinášet spásu; a jelikož se od jednoho konce nebes rozklene až na druhý konec nebes, kéž naplní všechno Božím žarem a životodárným světlem.

Giorgio Vasari: Panna Maria Růženová. Foto: Wikimedia Commons, Šailko (CC BY 3.0)

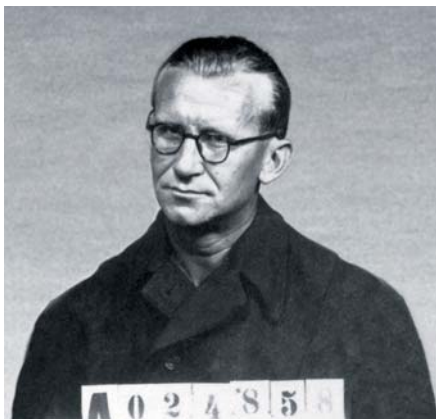
Chytni Matku Boží za sukni!

V Sixtinské kapli je mnoho krásných uměleckých děl křesťanského umění. Jedno z nejsilnějších co do výpovědi pro pozorovatele je Poslední soud. Obrovský obraz umístěný na stěně v sobě ukrývá mnoho postav a výpovědí: Krista, Marii, apoštoly, mnoho andělů a obrovský zástup lidí, kteří se pohybují v prostoru mezi nebem a zemí. V tom množství různých úkolů těchto zúčastněných je nápadný jeden element. Jeden z andělů doslova vytahuje z pekelné propasti člověka, který se silně drží růžence. Velmi výmluvná scéna. Růženec je zde vyobrazen jako jedna z nejsilnějších zbraní proti pekelné hrůze. A tak právě v říjnu, který je Církví vyhlášen měsícem svatého růžence, je dobré si jeho moc a sílu skutečně připomenout. Pojďme se podívat podrobněji na to, co všechno dokáže tato modlitba člověku přinést.

Na začátek trochu historie. Svatý Dominik představil modlitbu růžence jako způsob obrany před herezemi. Jak je to výmluvné, že právě tento velký myslitel a teolog, který by se zdál spíše v „zajetí rozumu“, dal jako návod k obraně víry modlitbu, která tak zázračně obrací lidská srdce! Růženec je prosté obracení korálků v rukou, ale naplněné tajemstvími: obrazy z života Ježíše Krista a Panny Marie. Proto, kdykoli dospějeme k pochybnostem ve víře, nebojme se vzít do ruky nejprve růženec. A až po důkladné modlitbě sedejme k obsáhlým teologickým knihám.

Pojďme s růžencem ale ještě o krok dál. Co v sobě obsahuje výjimečného? Především angažuje celé lidské tělo – spojuje aktivitu rukou, prstů, úst a srdce. Díky němu se vše, co jsme, jaksi automa-

Dokončení na str. 3

Blahoslavený P. Titus Zeman SDB. Foto: <http://tituszeman.sk>

Předseda Hnutí Pro život ČR obdržel papežský řád

„Za obětavé osobní nasazení, odvážný boj o zachování tradiční rodiny a ochranu života od jeho početí do přirozené smrti“ byl jmenován předseda Hnutí Pro život ČR Radim Ucháč do hodnosti rytíře Papežského rytířského řádu svatého Silvestra. Vyznamenání předal Dominik kardinál Duka během Národní svatováclavské pouti ve Staré Boleslavi.

Radim Ucháč vnímá udělení papežského řádu „především jako poděkování mnoha tisícům lidí, kteří spolu s námi vytrvale usilují o obnovu kultury života v naší zemi“.

Předání bylo uvedeno slovy: „Rodina je základní buňkou společnosti i základní jednotkou Církve. Nebude-li rodiny, nebude společnost, nebude národ, nebude stát a nebude ani Církev. Jsme svědky toho, že pro značnou část naší společnosti přestává být rodina prioritou. Řada mladých lidí se zdráhá založit rodinu. Nejde jen o často deklarované ekonomické důvody, ale také o hlubší příčiny jako vypjatý individualismus, ztráta základní jistoty a smyslu života. Kde jinde se ale každé dítě lépe naučí životu s druhými a kde jinde se mu vrchovatě dostane základní jistoty a důvěry než v milující rodině. Ostatně ani náš Bůh není samotář, ale žije v láskyplném společenství Otce, Syna i Ducha Svatého. A právě pro vytrvalou péči o tyto zásadní hodnoty si tolik ceníme práce pana Radima Ucháče.“

HPŽ ČR

V Bratislavě blahorečili mučedníka komunismu P. Tita Zemana SDB

V Bratislavě byl v sobotu 30. září blahorečen mučedník P. Titus Zeman SDB, který byl za komunismu pronásledován, strávil několik let v československých věznicích a zemřel v roce 1969. Bohoslužbu pro 25 tisíc věřících a 500 kněží slavil prefekt Kongregace pro svatořečení Angelo kardinál Amato.

„Blahoslavený Titus Zeman se může definovat jako mučedník za povolání. Miloval své salesiánské a kněžské povolání a toužil, aby i jiní mladí prožívali ve svobodě sen svého zasvěcení se Pánu,“ řekl při mši na prostranství u kostela Svaté rodiny kardinál Amato. Připomenul tak události ze života kněze, které se mu nakonec staly osudnými: v 50. letech pomohl převést dvě skupiny bohoslovců z komunistického Československa do Itálie, aby zde tito mohli vystudovat. Při třetím přechodu hranic byl zatčen a odsouzen k 25letému vězení za údajnou špionáž a velezradu. Ve vězení a na nucených pracích v Bratislavě, Leopoldově, Ilavě, Mírově, Valdicích a Jáchymově strávil celkem třináct let. Kardinál připomněl, že „křesťané v této atmosféře skutečného pronásledování ukázali, že láska je silnější než nenávist a pravda nakonec zvítězí nad lží“. Kardinál také během homilie zdůraznil salesiánské povolání světce.

„Je to poselství pro nás všechny. Nově nabytá svoboda, často spojená s určitou diktaturou blahobytu, a porušování pravidel nikdy neuhasi ideály toho, kdo chce žít v plnosti rozhodnutí se pro dobro. Svatí a mučedníci jsou nejkrásnějším bohatstvím národa,“ uzavřel Amato.

Církev.cz

Kardinál Parolin ocenil pomoc při návratu iráckých křesťanů

Vatikánský státní sekretář Pietro Parolin ocenil úsilí papežské nadace Církve v nouzi při zajišťování návratu iráckých křesťanů do jejich domovů v oblasti Ninivské planiny v severním Iráku, odkud byli vyhnáni tzv. Islámským státem v roce 2014. Uvedl to na konferenci v Římě, která se věnovala tomuto tématu. „Rád bych ocenil práci nadace Církve v nouzi, která už tři roky pomáhá křesťanským rodinám, aby byla zajištěna jejich důstojnost a bezpečnost. Váš projekt rekonstrukce válkou zasažených území je další známkou vašeho zájmu, který na situaci reaguje rychle, účinně a s vysokou mírou organizovanosti,“ prohlásil kardinál Parolin na konferenci.

Kardinál zdůraznil důležitost zajištění práv křesťanů v Iráku adekvátními právními prostředky, které jim umožní bezpečnou existenci a náboženskou svobodu. Považuje za důležité, aby obyvatelé regionu získali stejná práva a povinnosti na základě konceptu občanství. „Je nám všem jasné, že konflikty a napětí v uplynulých letech představují riziko nejen pro existenci křesťanů, ale vůbec pro celý Střední východ, který byl místem koexistence lidí z různých náboženských a etnických skupin,“ dodal.

Konference organizovaná nadací Církve v nouzi se konala 27.–28. září a zúčastnili se jí politici, velvyslanci, podnikatelé a další subjekty mezinárodního společenství, kteří usilují o návrat křesťanů do jejich domoviny.

Církev.cz

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Papež: Kněží mají být proroci probouzející v lidském srdci touhu po Bohu

Svatý otec přijal v sobotu 7. října v Klementinském sále účastníky mezinárodního sympozia o dokumentu *Ratio fundamentalis*, pojednávajícím o formaci kněží, který vydala Ioni Kongregace pro klérus. Sympozia se v kongresovém centru Mariapoli v Castel Gandolfo účastnily téměř tři stovky delegátů místních církví z celého světa. „Téma kněžské formace,“ jak podotkl v úvodu své promluvy papež, „je pro poslání Církve zásadní. Obnova víry i budoucí povolání se uskuteční pouze tehdy, budeme-li mít dobře formované kněze.“

Papež připomněl, že „kněžská formace závisí především na působení Boha v našem životě, a nikoli na našich aktivitách. Je to dílo, které vyžaduje odvahu nechat se utvářet Pánem, aby proměnil naše srdce i náš život. (...) Formace se nevyřeší nějakým kulturním zdnešením (*aggiornamentem*) nebo nějakými sporadickými místními iniciativami. Bůh je trpělivým a laskavým řemeslníkem naší kněžské formace, která – jak stojí v dokumentu *Ratio fundamentalis* – trvá po celý život... teprve vzdáme-li se svých pohodlných návyků, rigidity svých schémat a domýšlivosti, že už jsme dosáhli cíle; máme-li odvahu stanout v přítomnosti Pána, začne na nás opět pracovat, utvářet nás a proměňovat. Musíme důrazně konstatovat, že kdo se nenechává denně formovat Pánem, stane se vyhaslým knězem, který se ve službě plahočí netečně, bez nadšení pro evangelium a bez zaujetí pro lid Boží.“

Církev potřebuje kněze schopné hlásat evangelium s nadšením a moudrostí. Každý kněz by se měl ptát: „Jakým knězem chci být? Salónním, poklidným a systematickým, anebo učedníkem-misionářem, kterému hoří srdce pro Mistra a pro Boží lid? Takovým, který se zabydluje ve svém blahobytu, anebo putujícím učedníkem? Vlažným, který upřednostňuje nerušený život, anebo prorokem, který probouzí v srdci člověka touhu po Bohu?“ dodal papež František.

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

Dokončení ze str. 1

ticky obrací k Bohu. Věřím a doufám, že je pravda, že růženec je nejpobulárnější modlitbou katolíků na celém světě. Vždy, když nás někdo poprosí o modlitbu, zpravidla ji realizujeme alespoň desátkem růžence.

Co je podstatou této modlitby? Vlastně přesouváme korálky a rozjímáme o událostech, které způsobily „duchovní revoluci“. To právě díky těmto dvaceti tajemstvím je a může být svět jiný! Mnozí se ptáme: kde se můžeme modlit růženec. Na to existuje nejkratší možná odpověď: všude. Vytáhneme si ho z kapsy, když jedeme v tramvaji, když jdeme pěšky z práce, sedíme-li v čekárně u lékaře nebo v předšálí univerzitní učebny před zkouškou... Dokonce i tehdy, kdy nemáme u sebe růženec, můžeme se modlit; máme přeci deset prstů na ruce.

Když se zadíváme na to, jak se růženec modlíme „technicky“, zjistíme, že v sobě obsahuje právě ty nejdůležitější modlitby. Ve Vyznání víry si připomínáme, v co věříme, a znovu „podepisujeme“ to, co nám bylo zjeveno Bohem a Církví. Modlitby Otčenáš a Zdravas Maria pak naše prosby předkládají před Nejsvětější Matku, která je s velkou péčí předkládá zas Ježíši Kristu. Panna Maria se z naší modlitby raduje, protože slyší ta stejná slova, která jí byla řečena při zvěstování Archandělem Gabrielem. Rozjímáme o tom velkém momentu, v němž se změnil život nazaretské dívky takovým způsobem, že na svět přišla spása. V růženci nikdy nechybí prostor pro to, abychom své prosby předložili zcela konkrétně. A když Zdravas končíme slovy „nyní i v hodinu smrti naší“, zjišťujeme, že je růženec modlitbou nadčasovou, která člověku dává jistotu Boží ochrany a mateřské přímluvy Panny Marie v každém okamžiku života.

P. Maciej Goździk, vikář farnosti Nanebevzetí Panny Marie v Gryfikách
Přeložila Zdeňka Rybová

SLOVO KNĚZE

Vstoupili jsme do růžencového měsíce. V jubilejním fatimském roce jsme ještě více povzbuzováni k této ústně-kontemplativní modlitbě. Panna Maria se v říjnu 1917 představila dětem jako Královna růžence a opět vyslovila prosbu, abychom se modlili růženec denně. Růženec je modlitba snadná, krásná a mocná, a tak není těžké Panně Marii vyhovět.

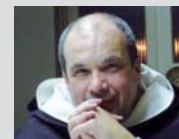
Růženec je snadný, protože má jednoduchou snadno zapamatovatelnou strukturu. Tři neznámější modlitby se v něm v pravidelných cyklech opakují. Každý, dítě i dospělý, prostý i vzdělaný, může vzít do ruky řetěz zrněk a vstoupit do tichého toku Otčenáše, Zdravasů a Sláva Otcí. Kdo tomu uvkne, snadno si i zpřítomní kterékoli tajemství Ježíšova života.

Růženec je též krásný. Navozuje přátelské spojení s Pannou Marií a s Pánem Ježíšem. Spojení, z kterého plyne pokoj i radost. Nic nám neuteče, když věnujeme čas našim nejlepším přátelům. Krásné je i to, že se růženec můžeme modlit společně. Ať přátelé, či manželé, v rodinách či farnostech, doma nebo na cestách, se můžeme sjednotit a spolu s Marií volat k Bohu. Kde se společný růženec zaběhne, přináší potěšení zúčastněným a též krásnou harmonii hlasů.

Růženec je i mocný. Otevírá nebe a přivolává Boží pomoc a milost. Před 446 lety Pán vyslyšel modlitby desetitisíců námořníků a vojáků, svírajících v rukách růženec, a dopřál jim klíčové vítězství nad Turky v námořní bitvě u Lepanta. Tím byla Evropa zachráněna před islamizací. Dnes je tolik věcí, za které je třeba prosit. Především za mír ve světě (opět je tu nebezpečí jaderné války), za jednotu a růst lásky v Církvi, za podporu a ochranu manželství a rodin, za volby u nás a uchování národního a křesťanského dědictví, za obrácení muslimů ke Kristu – Božímu Synu a za zajištění práva na život každému počatému člověku.

Kdo se růženec modlíte – vytrvejte. Kdo se ho ještě nemodlíte – zkuste to.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy

MISIONÁŘI NADĚJE DNES

Katecheze papeže Františka na generální audienci

Foto: Benedikt Sova

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V této katechezi k vám chci promluvit na téma „misionářů naděje dneška“. Těší mne, že tak činím na začátku měsíce října, který je v Církvi zvláštním způsobem věnován misijnímu poslání, a také na svátek svatého Františka z Assisi, jenž je velkým misionářem naděje.

Zvěst naděje

Křesťan totiž není prorokem zkázy. Podstata jeho zvěsti je opačná, totiž Ježíš, který z lásky zemřel a kterého Bůh zřána o Velikonocích vzkřísil z mrtvých. Toto je jádro křesťanské víry. Pokud by evangelia končila Ježíšovým pohřbem, zařadil by se příběh tohoto proroka mezi ostatní hrdinské osobnosti obětující svůj život nějakému ideálu. Evangelium by tak bylo povznášející a útěšnou knihou, avšak nikoli zvěstí naděje. Evangelia však nekončí Velkým pátkem, jdou dál; a právě toto další pokračování proměňuje naše životy. Ježíšovi učedníci byli v onu sobotu po jeho ukřižování sklíčeni; kámen přivalený ke hrobu uzavřel tři roky nadšení prožitého s jejich Nazaretským Místrem. Zdálo se, že je všemu

konec, a někteří – zklamaní a ustrašení – již začali Jeruzalém opouštět.

Proměna mocí Ducha

Ježíš však vstává z mrtvých! Tato neočekávaná skutečnost obrací a podvrací mysl i srdce učedníků. Ježíš totiž nevstává z mrtvých jenom kvůli sobě, jako by snad jeho znovuzrození byla nějaká výsada, kterou si žárlivě střeží. Když vystupuje k Otci, tak proto, že chce, aby na jeho zmrtvýchvstání měla účast každá lidská bytost, a táhne vzhůru celé stvoření.

Když je nebe zcela zatažené, je požehnáním ten, kdo umí mluvit o slunci. Takový je pravý křesťan, nehořekuje a nerozhořčuje se, nýbrž je silou Zmrtvýchvstání přesvědčen, že žádné zlo není nekonečné, žádná noc není bez konce.

V den Letnic jsou učedníci proměněni dechem Ducha Svatého. Nebudou jenom všem přinášet nějakou krásnou zprávu, nýbrž oni sami budou jiní než dřív, obrození k novému životu. Ježíšovo zmrtvýchvstání nás proměňuje mocí Ducha Svatého. Ježíš je živý, je živý mezi námi, je živý a má moc proměňovat.

Kousek nebe navíc

Je krásné přemýšlet o tom, že jsme zvěstovateli Ježíšova vzkříšení nejenom slovy, nýbrž skutky a svědectvím života! Ježíš nechce svědky, kteří umějí pouze opakovat nazpaměť naučené formulace. Chce svědky: lidi, kteří šíří naději svojí přívětivostí, úsměvem a láskou. Především láskou, protože moc vzkříšení uschopňuje křesťany milovat i tehdy, kdy se zdá, že láska ztratila svoje důvody. V křesťanské existenci je něco „navíc“, co nevysvětlí pouhá síla ducha či větší optimismus. Víra, naše naděje není pouhý optimismus; je to něco jiného, něco víc! Jako by věřící byli lidmi, kteří mají nad hlavou „kousek nebe“ navíc. Toto je hezké: jsme lidmi, kteří mají nad hlavou kousek nebe navíc, a provází nás – leckým netušená – přítomnost.

Otevírat prostory spásy

Úkolem křesťanů na tomto světě je tedy otevírat prostory spásy jako regenerační buňky schopné dodávat mízu tomu, co se jevílo jako ztracené. Když je nebe zcela zatažené, je požehnáním ten, kdo umí mluvit o slunci. Takový je pravý křesťan, nehořekuje a nerozhořčuje se, nýbrž je silou Zmrtvýchvstání přesvědčen, že žádné zlo není nekonečné, žádná noc není bez konce, žádný člověk není definitivně pochýbený a každá nenávisť je překonatelná láskou.

Zlo nemá poslední slovo

Zajisté, učedníci za tuto naději, kterou dostali od Ježíše, někdy draze platí. Pomysleme na četné křesťany, kteří neopustili svůj lid, když přišel čas pronásledování. Zůstali tam, kde si nebyli jisti ani zítřkem a kde si

nemohli naplánovat nic, doufajíce v Boha. A pomysleme na naše bratry, na naše sestry z Blízkého východu dosvědčující naději a obětující tomuto svědectví i život. Toto jsou praví křesťané! Nosí v srdci nebe, dívají se dál, vždycky dál. Komu se dostala milost přijetí Ježíšova vzkříšení, může doufat v to, co je nenadálé. Mučedníci všech dob sdělují svojí věrností Kristu, že nespravedlnost nemá v životě poslední

slovo. Ve Zmrtvýchvstalém Kristu můžeme doufat stále. Muži a ženy, kteří mají „proč“ žít, vydrží v časech zkázy více než druzí. Komu stojí po boku Kristus, opravdu se ničeho nebojí! A proto křesťané, opravdoví křesťané, nejsou lehkovážní a povolní. Jejich mírnost není totéž co nejistota či podbízivost. Svatý Pavel vybízí Timoteje, aby trpěl pro evangelium a říká: „Bůh nám nedal ducha bojácnosti, ale du-

cha síly, lásky a rozvážnosti“ (2 Tim 1,7). Když padnou, vždycky vstanou.

Proto je křesťan, drazí bratři a sestry, misionářem naděje. Nikoli svojí zásluhou, nýbrž díky Ježíši, pšeničnému zrnu, které padlo do země, odumřelo a přineslo hojný užitek (srov. Jan 12,24).

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)*

MUČEDNÍCI NACISMU

Oběti života z řad francouzského duchovenstva

Stovky francouzských kněží zaplatily své nasazení proti nacistickým okupantům a na obranu pronásledovaných vlastním životem. Uvádíme dva neznámější příklady: biskupa z Clermontu Gabriela Pigueta a jezuitu Victora Dillarda.

Biskup Gabriel Piguet

Tento hierarcha patří k jednomu z nejušlechtlejších postav francouzského episkopátu za druhé světové války. Narodil se roku 1887 v Maconu v přísně katolické rodině drobného živnostníka a obchodníka. Studoval v Montpéře u jezuitů a rozhodl se pro kněžské povolání. Tento záměr realizoval v Paříži na Institutu svatého Sulpice, 2. července 1910 byl ve francouzské metropoli vysvěcen na kněze a tam také působil jako kaplan v duchovní správě.

Za první světové války dostal povolávací rozkaz do armády jako sanitář. Prošel mnoha zákopy, kde poskytoval ošetření raněným a umírajícím, sloužil jim i jako kněz svátostí smíření a eucharistie. Po válce byl ustanoven kaplanem katedrál v Autunu, roku 1925 se stal ředitelem diecézních aktivit, měl na starosti především laický apoštolát zvaný Katolická akce, a pastorační mládeže. Místní biskup ho též jmenoval katedrálním kanovníkem. Získal si oblibu hlavně u mládeže, pohyboval se zejména v prostředí mladých dělníků, mnohé z těch, kteří v důsledku socialistické nebo komunistické agitace ztratili víru, přivedl zpět do katolické církve. Velmi podporoval tzv. JOC, apoštolát katolické dělnické mládeže, za-

Mons. Gabriel Piguet
Foto: <http://www.chapitre-frejus-toulon.fr>

ložený belgickým knězem a později kardinálem Josephem Cardijnem.

Roku 1933 byl ustanoven biskupem v jihofrancouzském Clermontu, kde uplatňoval tytéž pastorační priority jako v Autunu. Tam zažil hanebnou kapitulaci Francie roku 1940 a instalaci Pétainova režimu v lázeňském městě Vichy nedaleko Clermontu. Když roku 1942 došlo k deportaci Židů, vydal biskup Piguet tajné nařízení, aby každá katolická instituce jeho diecéze ukrývala minimálně tři ži-

dovské děti, jednalo se především o mužské a ženské kláštery, církevní školy a charitativní zařízení. 24. března 1943 pronesl ve své katedrále ostré kázání proti nacistické ideologii, již označil za protikřesťanskou a nemravnou nauku nenávisti.

Gestapo čekalo na příležitost, aby jej mohlo zatknout, v pétainovské Francii, hlásící se navenek formálně ke křesťanským hodnotám, nebylo zatčení biskupa tak snadnou záležitostí jako v jiných zemích. Podařilo se to 25. května 1944. Piguet se krátce předtím setkal s jedním knězem, který byl zapojen v odboji vedeném z londýnského exilu generálem de Gaullem, není známo, jestli Piguet o tom věděl, či nikoli. Pro gestapo to byl „důkaz“, že Piguet pracuje proti Německé říši. Uvěznilo jej nejprve ve věznici v Clermontu a poté deportovalo do koncentračního tábora v Dachau.

Tam byli soustředěni katoličtí kněží z celé nacisty ovládané Evropy, i když zdaleka ne všichni. Piguet byl v té době mezi nimi jediným biskupem. Blahoslavený Michal Kožal, biskup z polského Włocławku, jenž byl také vězněn v Dachau, zemřel již roku 1943, když mu dozorcí píchlí smrtící injekci, jak jsme o tom v našem seriálu již dříve psali. Mezi vězni se nacházel i německý bohoslovec Carl Leisner z die-

céze Münster, který již měl jáhenské svěcení (později prohlášen blahoslaveným). Byl těžce nemocný tuberkulózou, smrt mohla nastat každým okamžikem. Proto jeho biskup blahoslavený Clemens von Galen souhlasil, aby v koncentráku obdržel tajně i kněžské svěcení. Tento úkol připadl na Piguet, který to rád učinil.

Mons. Piguet právě proto, že byl katolickým biskupem, se stal terčem nenávisti dozorců esesáků, podobně jako předtím mons. Kožal. Surově ho bili a týrali hladem. Koncentrační tábor sice přežil, ale vrátil se lehčí o 35 kg, velmi těžce chodil a trpěl mnoha nemocemi vnitřního ústrojí, takže svou biskupskou službu v Clermontu mohl vykonávat jen částečně. Zemřel roku 1952, izraelský institut Jad Vašem mu udělil roku 2011 titul „Spravedlivý mezi národy“.

P. Victor Dillard SJ

Tento francouzský jezuita zahynul v koncentračním táboře Dachau. Narodil se roku 1897 v Bloise v prosté řemeslnické, ale zbožné rodině. Jako mladý student byl za první světové války odveden do vojska a na frontu, kde skončil v hodnosti poručíka. Kruté válečné zážitky v něm probudily kněžské povolání, poznal, že Pán jej volá do řádu Tovaryšstva Ježíšova. Vstoupil tam roku 1919, studoval především teologii, ekonomii a právo. Na kněze byl vysvěcen roku 1931.

Řádoví představení poznali jeho žurnalistické a publicistické nadání, proto jej pověřili sepisováním katechetických

a apologetických článků a brožurek pro lid. Dillard též hodně cestoval po Evropě a po Americe, aby potom psal o situaci katolíků v jednotlivých zemích a o postavení Církve v nich. Byl v tom mistr.

P. Victor Dillard SJ, pamětní deska v německém Wuppertalu
Foto: Wikipedia, Atamari (CC BY-SA 3.0)

Roku 1940, když Německo napadlo Francii, byl Dillard povolán opět do armády jako vojenský duchovní. Němci ho zajali, ale po pár týdnech propustili. Dillard získal roku 1941 doktorát teologie a byl ustanoven duchovním správcem jezuitského kostela přímo ve Vichy, hlavním městě pétainovské Francie. Tam hojně navštěvoval v místní káznici politické vězně, aby jim přinášel duchovní útěchu. Když vláda na příkaz Němců roku 1942 nařídila deportace Židů a podle německého vzoru jim prikázala nosit na oděvu žlutou hvězdu, pronesl Dillard v kostele kázání,

v němž požadoval modlitbu „za těch 80 tisíc Francouzů, kteří byli zhanobeni tím, že jim bylo nařízeno nosit žlutou hvězdu“.

O rok později se Dillard dobrovolně přihlásil mezi totálně nasazené francouzské dělníky na práci do Německa. Jeho záměrem bylo působit mezi nimi jako kněz, především jim sloužit jako zpovědník a duchovní vůdce. Pracoval v německém Wuppertalu jako elektrikář.

V Německé říši však byla pastorace zahraničních dělníků, tzv. gastarbeiterů, přísně zakázána a trestně stíhána. Činnost P. Dillarda neunikla gestapu, byl proto v létě roku 1944 zatčen a deportován do Dachau. Tam byl esesáky surově týrán. Zemřel 12. ledna 1945, okolnosti jeho smrti jsou nejasné. Podle některých zpráv zemřel na následky nemoci, podle jiných byl dozorcí umlácen. Buď jak buď, jeho smrt je v každém případě mučednictvím pro Krista, pro katolickou víru.

PhDr. Radomír Malý

PhDr. Radomír Malý,
historik a publicista

Použitá literatura:

- P. Blet: *Pius XII.*, Matice cyrilometodějská, Olomouc 2001
- C. Bühlmeyer: *Kirchengeschichte* III, vyd. Schöningh, Paderborn 1959
- S. Friedländer: *Pius XII. a III. říše*, Praha 1973
- B. Hoffmann: *A kdo vás zabije*, Přerov 1946
- <http://www.ajpn.org/juste-Mgr-Gabriel-Piguet-2222.html>

JAK KATOLICKÝ JE VÁŠ POSTOJ K IMIGRACI?

„Bohatší národy mají podle možnosti přijímat cizince, který hledá bezpečí a prostředky potřebné k životu, jež nemůže najít v zemi, odkud pochází.“ (KKC 2241)

V minulosti jsem si stěžoval na to, že politizace morálních otázek pokrývá úvahy mnoha katolíků. Žádný katolík by neměl mít pochybnosti o učení Církve ohledně potratů, antikoncepce a eutanazie ani by mu neměl odporovat. Ale pak nastane situace, že politické strany zaujmou k těm-

to problémům jiné stanovisko a najednou mnoho katolíků odloží stranou nauku víry, přijme pomýlené morální úvahy, nebo se rovnou postaví proti učení Církve. Mnozí jsou žel více ovlivněni svým politickým smýšlením než svou vírou nebo samotným Božím slovem.

Existují další morální otázky (např. válka a trest smrti), které se pochopitelně prolínají s politickým myšlením, jelikož zahrnují i vládu a rozhodnutí do značné míry svěřená obezřetnému zvážení světových představitelů. Nicméně katolíci by přesto měli považovat tyto záležitosti pri-

márně za morální otázky a své názory si tvořit především na základě Písma a zásad, jimž učí Církev.

Dovolím si tvrdit, že toto platí i v případě přistěhovalectví. Je to sice složitý problém, ale obsahuje silný morální prvek, protože Bůh nás v Písmu soustavně upozorňuje, že jak jednáme s cizincem, člověkem, který u nás dočasně pobývá, a s uprchlíkem, je věcí spravedlnosti a něčím, za co se budeme Bohu zodpovídat. Jde tudíž o morální problém, se kterým se musíme poprat.

Dva extrémní přístupy

Ale jak tomu v případech zpolitizovaných morálních diskusí bývá, stanoviska jsou často deformována excesy a/nebo vadami. Na jedné straně je názor, že bychom měli silně omezit imigraci, ne-li zcela uzavřít naše hranice. Na straně druhé je téměř lehkomyšlný požadavek umožnit příchod obrovských počtů lidí odkudkoliv a ochota zcela ignorovat rozsáhlé porušování zákona. Ti, kdo zastávají první názor, kladou silný důraz na to, že jsme právním státem, a již méně hovoří o povinnostech a tradici naší země při přijímání imigrantů. Ti, kdo hájí druhý názor, jsou podezřívaví vůči jakémukoli zákonu týkajícímu se přistěhovalectví a prohlašují všechny takové zákony za nespravedlivé; zdá se, že se téměř nestarají o bezpečnost nebo problémy spojené s velkým počtem přistěhovalců, kteří do země přicházejí neregulovaně nebo nelegálně.

Krátký článek, jako je tento, nemůže obsáhnout veškerou problematiku přistěhovalectví. Dále je nevhodné, abych jako kněz veřejně komentoval konkrétní politické iniciativy (např. zda stavět nebo nestavět zeď), jelikož zahrnují obezřetné rozhodnutí vládních představitelů. Ale dovoluji mi nabídnout některé principy z Písma, katechismu a *Summy teologické* svatého Tomáše Akvinského, které bychom měli použít jako vodítko při našich úvahách a při formování našich názorů spíše než naše politické smýšlení.

Písmo o vztahu k přistěhovalcům

Zaprvé vezměme v úvahu některé z následujících pasáží z Písma (najdete zde i další příklady). Bůh toho v Písmu říká o přistěhovalcích docela hodně!

Foto: Flickr, Irish Defence Forces (CC BY 2.0)

Bude-li přebývat s tebou ve vaší zemi někdo jako host, nebudete mu škodit. Ten, kdo bude s vámi přebývat jako host, bude vám jako domorodec mezi vámi. Budeš ho milovat jako sebe samého, protože i vy jste byli hosty v zemi egyptské. Já jsem Hospodin, váš Bůh (Lv 19,34).

Hostu nebudeš škodit ani ho utlačovat, neboť i vy jste byli hosty v zemi egyptské (Ex 22,21).

„Ten, kdo bude s vámi přebývat jako host, bude vám jako domorodec mezi vámi. Budeš ho milovat jako sebe samého, protože i vy jste byli hosty v zemi egyptské.“ (Lv 19,34)

Buď proklet, kdo převrací právo bezdomovce, sirotka a vdovy. A všechen lid řekne „Amen“ (Dt 27,19).

Přidělíte losováním dědičný podíl sobě i bezdomovcům, kteří mezi vámi pobývají jako hosté a kteří mezi vámi zplodili syny. Budou u vás jako rodilí Izraelci. Spolu s vámi si určí losováním dědičný podíl mezi izraelskými kmeny (Ez 47,22).

Až budete sklízet obilí ve své zemi, nepožneš své pole až do okraje ani nebudeš paběrkovat; zanecháš paběrky pro zchudlého a pro hosta. Já jsem Hospodin, váš Bůh (Lv 19,34).

Toto praví Hospodin: Uplatňujte právo a spravedlnost, vysvobozujte oloupeného z rukou utiskovatele, netýrejte bezdomovce, sirotka a vdovu. Nedopouštějte se násilí, neprolévejte na tomto místě nevinnou krev (Jer 22,3).

Když odešli, hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi ve snu a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu“ (Mt 2,13).

Stejný řád bude platit pro domorodce i pro hosta, který bude pobývat mezi vámi (Ex 12,49).

O povinnostech přistěhovalců

Přistěhovalci a hosté v cizí zemi mají také povinnosti:

Usilujte o pokoj toho města, do něhož jsem vás přestěhoval, modlete se za ně k Hospodinu, neboť v jeho pokoji i vy budete mít pokoj (Jer 29,7).

Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha, takže ten, kdo se staví proti vládnoucí moci, vzpírá se Božímu řádu. Kdo se takto vzpírá, přivolává na sebe soud. Vládcové nejsou přece hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle. Chceš, aby ses nemusel bát vládnoucí moci? Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru. Jednáš-li však špatně, máš proč se bát, neboť neneseme meč nadarmo; je Božím služebníkem, vykonavatelem trestu nad tím, kdo činí zlo. Proto je nutno podřizovat se, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i pro svědomí (Řím 13,1–4).

Milovaní, v tomto světě jste cizinci bez domovského práva. Prosím vás proto, zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši (1 Petr 2,11).

Připomínej bratřím, ať jsou podřízeni těm, kdo mají vládu a moc, a ať je poslouchají. Ať jsou vždy hotovi jednat dobře (Tit 3,1).

Podříďte se kvůli Pánu každému lidskému zřízení – ať už králi jako svrchovanému vládci, ať už místodržícím jako těm, které on posílá trestat zločince a odměňovat ty, kteří jednají dobře. Taková je přece Boží vůle, abyste dobrým jednáním umlčovali nevědomost nerozumných lidí. Jste svobodní, ale ne jako ti, jimž svoboda slouží za plášť nepravosti, nýbrž jako služebníci Boží (1 Petr 2,13–16).

Nepřenášej dávné mezníky, které zasadili tvoji otcové (Př 22,28).

Vyváženost principů

Písmo se tedy silně kloní k velkorysému a spravedlivému jednání s uprchlíky, hosty a cizinci v našem středu, avšak zároveň jim připomíná, aby byli přínosným a poctivým prvkem v národě, který je jejich hostitelem. V současné veřejné rozpravě však často bývají tyto dvě záležitosti odděleny.

Učení Církve, jak je vyjádřeno v katechismu, zachovává oba principy, mluví o povinnostech národů, jakož i o povinnostech přistěhovalců.

Bohatší národy mají podle možnosti přijímat cizince, který hledá bezpečí a prostředky potřebné k životu, jež nemůže najít v zemi, odkud pochází. Veřejné orgány se mají starat o to, aby bylo respektováno přirozené právo, které staví hosta pod ochranu těch, kteří ho přijmou.

Politické orgány s ohledem na obecné blaho, za něž jsou odpovědní, mohou podřídit přistěhovalce právo různým právním podmínkám, zvláště co se týká povinností vystěhovalců vůči zemi, která je přijímá. Přistěhovalec má s vděčností respektovat hmotné a duchovní dědictví země, která jej hostí, poslouchat její zákony a přispívat na její náklady (KKC 2241).

Ačkoli by tyto zásady měly být vzájemně vyvážené, jedna či druhá bývá často extrémním přístupem vypuštěna. Jsme povoláni k tomu, abychom velkoryse přijímali imigranty, zejména ty, kteří přicházejí

před politickým či ekonomickým útlakem. Ale důležitý je i právní stát, který má zachovávat řád a prospěch obecného dobra. Katechismus, aniž by poskytoval zvláštní předpisy, vyžaduje rovnováhu obou přístupů. Doporučuje velkorysý přístup k řádnému přistěhovalství, který respektuje individuální přirozená práva, a zároveň prosazuje obecné dobro.

Takovou rovnováhu vidíme v současné rozpravě jen zřídka. Musíme samozřejmě obezřetně posuzovat. V konkrétních případech lze jeden princip upřednostnit

Foto: Flickr, Bob Jagendorf (CC BY-NC 2.0)

„Přistěhovalec má s vděčností respektovat hmotné a duchovní dědictví země, která jej hostí, poslouchat její zákony a přispívat na její náklady.“ (KKC 2241)

před druhým, ale vždy je třeba zvážit oba dva a žádné rozhodnutí by nemělo ani jeden z nich zcela porušovat.

Tomáš Akvinský o přistěhovalství

Další užitečná úvaha o přístupu k přistěhovalství se nachází v *Summě teologické* svatého Tomáše Akvinského:

„Musí se říci, že s cizími může být styk lidí dvojitý: jednak pokojný, jednak nepřátelský; a co do zařízení oběho způsobu zákon obsahoval vhodné příkazy. Trojmo se totiž naskytovala Židům příležitost stýkat se s cizinci pokojně. A to nejprve, když cizinci procházeli jejich zemí jako poutníci. Jindy, když se usazovali v jejich zemi jako přistěhovalci; co do oběho zákon dal příkazy milosrdenství; neboť v Exodu 22 se praví:

„Přistěhovalce nezarmoutíš;“ a v Ex 23 se praví: „Poutníku nebudeš obtížný.“ Za třetí však, když cizinci chtěli být zcela připuštěni do jejich společnosti a obřadu; a zde byl zachováván určitý řád; nebyli totiž ihned přijímáni jako občané; jako také u některých pohanů bylo stanoveno, aby za občany nebyli považováni, leč kteří byli občany z děda nebo praděda, jak praví Filosof, III. Polit. A to proto, že kdyby přicházející cizinci byli ihned přijímáni k projednávání toho, co náleží národu, mohla by se přihodit mnohá nebezpečí, když by cizinci, nemajíce ještě upevněné lásky k veřejnému dobru, zosnovali něco proti národu. A proto zákon stanovil, aby z některých národů, majících nějakou příbuznost se Židy, totiž z Egyptanů, u nichž byli narozeni a vychováni, a z idumejských synů Esaua, bratra Jakubova, ve třetím pokolení byli přijímáni ve společenství národa; někteří však, protože se k nim měli nepřátelsky, jako Ammonité a Moabité, aby nikdy nebyli připuštěni do společenství národa. Amalekité však, protože jim spíše odporovali, a neměli s nimi žádného společenství příbuznosti, byli považováni za ustavičné nepřátele; praví se totiž v Ex 17: „Válka Boží bude proti Amalekovi od pokolení do pokolení“ (Summa Theologica I-II, q. 105, a. 3).

Nutnost rozlišovat

Vidíme tedy, že na základě Písma a rozumu je možné, aby národ zaujal k jednomu cizímu národu shovívavější přístup než k druhému. Takový postoj nemusí být nutně v rozporu se spravedlností – za předpokladu, že důvod pro něj je prokazatelně vážný a pravdivý a principy velkorysosti a dalšího rozvoje obecného dobra nejsou zcela opominuty.

Výše jsem tedy uvedl některé principy z katolického učení a Písma svatého. Přistěhovalství je však složitý problém zahrnující obezřetné rozhodování oprávněných orgánů, a proto chovám naději, že tyto zásady (velkorysost s ohledem na legitimní zájem o obecné dobro) budou aplikovány.

My katolíci bychom si měli odpovědět na následující otázky:

- Jak katolický je můj postoj k imigraci?
- Je můj názor založen na víře, nebo jen na mých preferencích či politických názorech?

- Souhlasím s tím, že jako bohatý národ bychom měli být velkorysí v přijímání uprchlíků a imigrantů?
- Chápu, že správné zákony, které upravují imigrační proces, jsou legitimní, ale měly by sloužit obecnému dobru

a pomáhat rádně a humánně přijímat cizince?

Mnoho lidí dnes silně zdůrazňuje jeden princip na úkor druhého. Když bychom si tak počínali, vytratila by se katolická rovnováha. Jak katolický je váš

postoj k imigraci? Doufám, že vám tento skromný přehled pomůže, abyste mohli přemýšlet o přístěhovalectví jako katolíci.

Mons. Charles Pope

<http://www.ncregister.com>

Přeložil Pavel Štíčka

SVĚDECTVÍ PRAVDY

Význam *Humanae vitae*

Biskup se účastní řady hodnotných veřejných akcí a sponzorských podniků. Patří to k jeho práci. A podpora dobrých lidí, kteří dělají správné věci, je vždycky zdrojem uspokojení a naděje.

Ale jednou za čas se namane událost, která vyvolá nečekanou radost.

Právě jednou z takových událostí byl oběd pořádaný 17. června ve prospěch našeho filadelfského arcidiecézního semináře Redemptoris Mater. Účastnila se ho řada nadšených lidí, neboť jedním z důvodů pro uspořádání této akce byla oslava 25. výročí kněžského svěcení biskupa Johna McIntyreya – a mezi mnoha účastníky byli i dva jeho dlouholetí přátelé: Martha a Bill Beckmanovi.

Beckmanovi mají tři děti. Dcera se bude letos na podzim vdávat a oba synové – dvojčata – se připravují na kněžství. Jako členové Neokatechumenátní cesty zasvětili velkou část svého života službě Církvi. K tomu patří přímá misijní práce tohoto manželského páru i celé rodiny. Bill působil jako můj spolupracovník, když jsem sloužil jako arcibiskup v Denveru. Pomáhal mi s bezpočtem důležitých projektů včetně pastýřského listu, který jsem napsal v roce 1998 u příležitosti 30. výročí encykliky *Humanae vitae*.

Což mě přivádí k tématu tohoto sloupku. V červenci si připomínáme další výročí *Humanae vitae*. Jen málo nedávných katolických dokumentů bylo podobně zatracovaných, ale zároveň vnímavých, důležitých a trefných ve svých varováních jako tato velká encyklika Pavla VI.

V příštím roce si připomeneme 50 let od vydání encykliky blahoslaveného Pavla VI. o správném řádu předávání lidského života.

Jan Pavel II. a Benedikt XVI. ve svém učení pevně zastávali pozici *Humanae vitae*. Dodnes zůstává silným protějškem rozšířeného vadného pojetí sexuality v naší době. Zatímco jiná křesťanská společenství, a dokonce i mnozí katolíci, nedokáží bránit sexuální integritu, *Humanae vitae* je i nadále svědectvím pravdy.

Bill mi nedávno napsal, jak ohledně *Humanae vitae* smýšlí jako manžel, otec a věřící muž. Jeho myšlenky byly nejprve

Manželské páry musí být otevřené životu při každém manželském styku. Každé jednání zaměřené na zabránění početí je morálně špatné.

publikovány v listu arcidiecéze Omaha *The Catholic Voice*, ale udělal mi svolení, abych je sdílel (v mírně upravené verzi z letošního roku) i zde. Napsal:

„25. července 2017 uplyne 49 let od vydání encykliky *Humanae vitae* (HV), jež nese podtitul „O správném řádu předávání lidského života“. Osmá a poslední encyklika blahoslaveného Pavla VI. se stala nejkontroverznějším katolickým dokumentem od dob reformace a její základní učení bylo velmi často odmítáno. A tak je tomu dodnes.

Papež Pavel potvrdil to, co Církve vždy učila, totiž že manželské páry musí

být otevřené životu při každém manželském styku a že každé jednání zaměřené na zabránění početí je morálně špatné. Je tomu tak proto, že manželský styk v sobě nese schopnost intimního spojení páru a početí nového lidského života. Tyto dva aspekty by nikdy neměly být úmyslně oddělovány, má-li být manželská láska repektována a zodpovědně prožívána.

Papež předložil toto učení v duchu, jenž je zároveň soucitný i realistický vůči párům, které čelí problémům, a pesimistický ohledně dlouhodobých následků záměrného oddělení sjednocující i plodící role manželství. Jeho předpověď, že mravní normy budou upadat, bude se rozrůstat nevěra a počty nemanželských potomků, ženy budou snižovány na objekty vášně a vlády budou stále víc vynucovat zavedení kontroly porodnosti, se ukázala jako pravdivá. Lze poukázat i na další škodlivé důsledky.

Ale na tom málokomu záleželo. Proti HV se strhla dokonalá bouře. Anglikánská církev povolila antikoncepci před více než 30 lety a 60. léta byla charakterizována sobeckým individualismem korunovaným vynálezem antikoncepční pilulky, hnutím „volné lásky“ a liberalizací rozvodových zákonů. Snad nejničivější byla skutečnost, že papežská komise studující tuto problematiku hlasovala pro povolení kontroly porodnosti. Zpráva komise pronikla na veřejnost a stala se symbolem pro ty, kdo se staví proti papežovu jasnému učení.

K těmto oponentům patří i nemalá část vlivného duchovenstva a akade-

miků, kteří veřejně projevují svůj nesouhlas prostřednictvím podepisování protestních výzev v hlavních médiích, a nespokojenci tvoří i podstatnou většinu obyčejných katolíků. Církev byla rozdělena a vážně zraněna v otázce nejvyšší důležitosti – pravdy a smyslu manželství a posvátnosti života.

Roztržka a zranění přetrvávají dodnes a uzdravení a jednotu může přinést jenom Duch Svátý. Tváří v tvář téměř 50 roků sobectví a neposlušnosti se modlím, aby Církev horlivě učila pravdu a krásu této encykliky, vyžadovala pokání za zjevné hříchy proti posvátnosti manželství a života a vyzývala věřící k otevře-

nosti vůči nezměrnému požehnání, jež plyne od Pána a Dárce života.“

To nejlepší, co na tato slova mohu já či kdokoli jiný odpovědět, je: Amen.

Mons. Charles Chaput

<http://www.ncregister.com>

Přeložil Pavel Štíčka

BYLO STRŽENÍ MARIÁNSKÉHO SLOUPU „JENOM“ VANDALSTVÍM?

Nemám rád ikonoklasmus, tj. ničení soch a obrazů minulé epochy, a to ani tehdy, když jde o modly krvavých diktátorů à la Lenin, Stalin, Hitler aj. Myslím si, že po sametovém zvratu roku 1989 nejvýstižnějším morálním odsouzením Lenina, Gottwalda a dalších masových vrahů by bylo ponechat aspoň některé z jejich pomníků, ale s doprovodným textem o jimi spáchaných zločinech, případně postavě hned vedle pomníku obětem.

Samozřejmě vnímám při těchto událostech úmysl radikálně skoncovat s minulostí, ne pokaždé se to obejde bez morálně oprávněného „kácení model“, jenže tato mince má i svůj rub. Totalitní vládcové, ať byli jakkoli zločinní, se z historie nedají vymazat, oni prostě existovali a jejich tyranie by byla nemyslitelná bez spolupráce a tím spoluviny jistého nezanedbatelného počtu občanů. Likvidace pomníků diktátorů může tak být podvědomou snahou nejen vytěsnit minulost vlády zločince, ale i vinu jednotlivců a kolektivů na ní.

Ideologické klišé

Tato psychologie, kterou možno nazvat „špatným svědomím“, je ještě markantnější tam, kde jde o neoprávněný a odsouzeníhodný ikonoklasmus, spojený navíc s pohrdáním vysokou uměleckou hodnotou daného díla, jakou bezpochyby mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze, dílo sochaře Jana Jiřího Bendla ze 17. století, nepostrádal.

Byl postaven na památku odražení švédských vojsk katolickými Pražany

roku 1648. To ale odporovalo ideologickému klišé, jak se zafixovalo u českého národně obrozeneckého hnutí již od josefinských dob na konci 18. století: Český patriotismus se prostě identifikoval s husitsko-protestantským myšlenkovým a kulturním okruhem, jeho nositelé byli „ti dobří“ a vlastenečtí, zatímco katolíci „ti zlí“, nevlastenečtí a kolaborující s habsburskými cizáky a utlačovateli. Proto symbol tohoto „zla“ musel být odstraněn, jak k tomu vyzval 3. listopadu

Mariánský sloup byl stržen, neboť vadilo, že upozorňuje na lidský hřích a jednání proti Božímu zákonu.

1918 na velkém táboře lidu na Bílé hoře socialistický poslanec Bohuslav Vrbenský. Dav se dal do pohybu a dílo zkázy bylo dokonáno. V tisku se lživě psalo, že mariánský sloup byl vybudován na památku bitvy na Bílé hoře roku 1620.

Mariánský sloup vyvracel myšlenkově pohodlné schéma o „dobrých a vlasteneckých“ českých protestantech a „špatných a nevlasteneckých“ českých katolících. Ukazoval naopak, že roku 1648 to byli švédští luteráni (a jejich čeští protestantští spojenci), kdo ohrožoval životy, svobodu a majetky Pražanů, a proti nim bojovali čeští katolíci (studentská legie v čele s Jiřím Plachým aj.), zejména neprávem kriminalizovaní jezuité, kteří

ve jménu nejen víry, ale i českého národa se jim postavili na hrdinný odpor. Socha Matky Boží na Staroměstském náměstí tak upozorňovala každého Pražana a každého Čecha, že katolicismus je nedílnou součástí nejen národních dějin, ale i autentického českého vlastenectví, že k němu neodmyslitelně patří.

Protikatolické běsnění

Likvidace mariánské sloupy nebyla projevem podněcované nenávisti pouze proti Habsburkům a všemu, co s jejich vládou souviselo, nýbrž stala se především formou boje proti katolické církvi. Vandalismus se nezastavil u této sochy, instalované s podporou císaře Ferdinanda III. Až zhruba do poloviny 20. let probíhalo v českých zemích ničení všech mariánských a svatojanských pomníků a také odstraňování a veřejné pálení křížů, ačkoli ty neměly s Habsburky zholanic společného. Šlo zcela jednoznačně o protikatolické, a ne pouze o protihabsburské běsnění, a to ve smyslu slov, možná právem, možná neprávem připisovaných tenkrát prezidentu Masarykovi: „Po Vídni Řím! Zúčtovali jsme s Vídni, teď zúčtujeme i s Římem, Řím musí být českým člověkem souzen a odsouzen!“

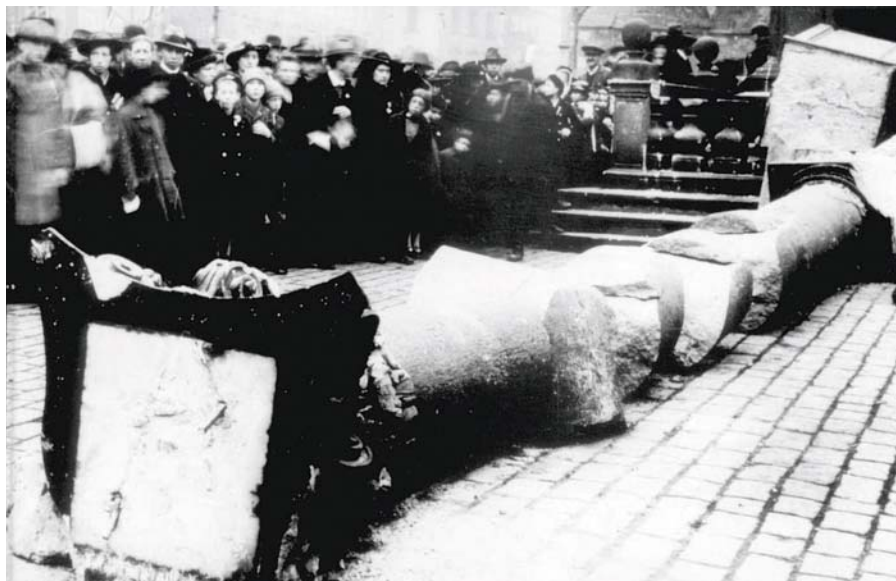
Odkud se vzala ta hrozná nenávisť vůči katolicismu? Samozřejmě se nezrodila přes noc. Již před první světovou válkou značná část české veřejnosti se s katolickou církví rozešla, neboť podlehl všeobecné protikatolické mentalitě, jak ji pěstovali tisk, spolky typu „Volná myš-

lenka“ aj. svými přednáškovými akcemi a učitelé na školách. Tomu nahrávala i samotná rakousko-uherská legislativa po roce 1868, kdy byly schváleny dva důležité zákony. První z nich rušil církevní dozor nad školami a omezoval výuku náboženství na pouhé dvě hodiny týdně, druhý dovoloval rozvod a následný sňatek i církevně uzavřeného manželství. Rakouská vláda rovněž po roce 1870, kdy První vatikánský koncil prohlásil konstituci *Pastor Aeternus* papežskou neomylnost za dogma, přerušila na protest proti tomu diplomatické styky se Svatým stolcem. V takové atmosféře značná část české veřejnosti, jejíž víra byla zviklána již předtím agitací osvícenských a liberálních obrozenců, vyzvedávajících husitsko-protestantské pojetí dějin a zatracujících katolické, odpadla od katolické víry. To se týkalo zejména inteligence, velké buržoazie a továrního dělnictva. Navenek ale tito apostaté zůstávali formálně údy katolické církve, protože „vystoupit“ z ní znamenalo absolvovat složitou byrokratickou proceduru, do které se málokomu chtělo.

Umlčet hlas svědomí

Vnitřní rozchod s katolickou vírou byl navenek lákavou nabídkou. Pro liberálně smýšlející podnikatele to znamenalo nedělat si žádné svědomí z finančních podvodů nebo z tvrdého útlaku dělníků, který ostře pranýřovala encyklika *Lva XIII. Rerum novarum* roku 1891. Dělnictvo zase nemuselo podléhat žádným skrupulím, když dalo průchod závisti a touze přivlastnit si majetek svých zaměstnavatelů, jak je k tomu ponoukali marxističtí socialisté. Žurnalisté a učitelstvo mohli bez výčitek svědomí lhát o katolické církvi a její minulosti. Všichni občané potom bez rozdílu stavů a povolání se po rozchodu s katolickou vírou „nemuseli obávat“ hříchu proti šestému přikázání, nota bene když jim zákon od roku 1868 dával „svobodu“ opustit svého manželského partnera, rozvést se a začít život s někým jiným (a sociální demokraté prosazovali před první světovou válkou ještě větší liberalizaci rozvodů).

Jenže byl tu někdo, jenž všechny tyto osoby usvědčoval ze hříchu: Kristus, Matka Boží a světci, jejichž sochy a obrazy zdobily českou krajinu a náměstí českých

Stržený mariánský sloup na Staroměstském náměstí. Foto: Wikimedia Commons

měst. Proto – když se roku 1918 naskytla příležitost – pryč s nimi! Pryč se vším, co nám připomíná naši hříšnost, náš odpor vůči Pravdě, naše jednání proti Božímu zákonu! To je ten hlavní a principiální důvod zničení mariánského sloupu, u někoho vědomý, u někoho podvědomý. Panna Maria se nikdy v životě hříchu nedopustila, ani ne toho, z něhož viní kato-

Ať pomník Matky Boží stojí především v našich srdcích, tam ho žádná moc není schopna svrhnout. V tom je naše síla a naděje.

líky protestanté, liberálové a komunisté: pobělohorského rekatolizačního násilí. Básník Václav Renč ve své „Pražské legendě“ jí vkládá v této souvislosti do úst slova: „Znáte mne, bláhové děti? ... já nebyla s nimi.“ Ano, pokud došlo v období pobělohorské rekatolizace k neomluvitelnému násilí, Matka Boží na něm nenesla žádnou vinu. Zničení jejího pomníku bylo tedy vraždou, byť symbolickou, nevinné bytosti, mravně nejdokonalejšího člověka lidských dějin (s výjimkou Ježíše, jenž byl ale nejen člověkem, nýbrž i Bohem).

3. listopadu 1918 tak stáli proti sobě na jedné straně Panna Maria, osoba zcela bezhříšná, a na druhé straně ti, kterým

právě ona svojí bezhříšností připomínala jejich těžká provinění: apostazi od zjeveného Boží pravdy a svévolné porušování mravního zákona. Domnívali se, že odpadem od Církve přestanou jejich výčitky svědomí. Jenže nestalo se tak, Neposkvrněná Panna je stále zapalovala na frekventovaném místě Staroměstského náměstí pouhou připomínkou své věčné existence. Proto tato připomínka, socha, musela být zničena. Nic nesmí upozorňovat na lidský hřích, to by bylo porušením práv člověka!

Tytéž myšlenkové pochody „špatného svědomí“, vědomé či podvědomé, probíhaly i v myslích pražských zastupitelů, kteří letos 14. září odhlasovali, že Panna Maria na Staroměstském náměstí nemá co dělat. V době, kdy se závažné hříchy proti rodině, manželské věrnosti a nenarozenému životu stávají dokonce „lidskými právy“, by absolutně bezhříšná Panna Maria pouhou připomínkou své věčné existence působila „politicky nekorrektně“. Proto rozhodnutí zastupitelstva vlastně ani nepřekvapuje.

Na místě, kde pomník stával, je napsáno: „... a bude opět stát“. Věříme tomu, stane se tak nepochybně, až se český národ – alespoň ve své značné části – obrátí. Ale do té doby ať stojí tento pomník Matky Boží v našich srdcích, tam ho žádná moc není schopna svrhnout a roztřískat. V tom je naše síla a naděje.

PhDr. Radomír Malý

SVATOVÁCLAVSKÁ POUŤ MÁ SMŮLU

Foto: © Alois Vašků / Člověk a víra

Svatováclavská pouť má smůlu, stala se odrazovým můstkem k útokům na pražského arcibiskupa. Ten letos vyjádřil naději, „že nám volby pomohou prosadit umlčovanou většinu. Jen tak nebude většina manipulována a ovládána rozměry některých menšin,“ dodal. A rozjela se kampaň.

Česká televize jeho výrok uplatnila v předvolební debatě věnované kultuře, kdy se všichni účastníci museli k arcibiskupovým slovům povinně vyjádřit. Shodli se na tom, že je nepochopili; nikdo nepřiznal, že bohoslužbu nesledoval,

nikdo nepřiznal, že ví, o co jde. Nechce se mi vysvětlovat věc tak triviální, ale budiž: posledních několik let je veřejná debata do značné míry střetem mezi skutečným veřejným míněním – a zveřejňovaným míněním. Klíčovým momentem je opatrnost.

V naší postkomunistické zemi není situace tak špatná, máme trénink. Čtuli ale tvrzení tisku například o migrační vlně, připadám si jako na střední škole: když se měl volit třídní výbor, sdělila nám třídní profesorka, že už má nějaké návrhy a pak se přísně zeptala: kdo je proti? Nikdo se neozval (já taky ne). Přitom jsme všichni věděli, že jde o spolužáky z prominentně komunistických rodin. Tak to prostě chodilo.

V Německu už občané raději tlumí hlas. A ne jen v Německu; Ben Kuras například na DVTV upozornil, že tak otevřená diskuse jako u nás není už v britské televizi možná. Jedinou výjimku tvoří volby: ukázalo se to opět v Německu, při britském hlasování o brexitu a jinde.

Volby jsou prostě demokratická pojistka, která stále ještě funguje: bohužel jen díky tomu, že se volební lístky nemusejí označovat jménem a adresou. Tak to prostě chodí.

To, co na pouť řekl pražský arcibiskup, bylo velmi umírněné, jako celá jeho nátura. Ale jsme mu za jeho slova vděční.

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

Posledních několik let je veřejná debata do značné míry střetem mezi skutečným veřejným míněním – a zveřejňovaným míněním.

FIKTIVNÍ FILOSOFICKÉ ROZHOVORY O NEFIKTIVNÍCH PROBLÉMECH

Realismus pesimismu

Přátelé Filosof a Nefilosof právě hloubají nad otázkou realismu. Je realista spíše optimistou, nebo pesimistou? A jaký je vztah moderního člověka k realismu?

F: Dokázal bys mi říct, jak se mezi sebou liší optimista, pesimista a realista?

N: Snad ano. Sám se počítám k optimistům, takže můžu vyjít z vlastní zkušenosti. U optimisty převažují pozitivní očekávání ve vztahu k možnostem současnosti i budoucnosti. Vidí skutečnost v její komplexnosti. Naopak pesimista je pln zlověstných obav, protože nevnímá mnoho-vrstevnatost reality a zaměřuje se

jen na její stinné stránky. To dobré na ní pravidelně přehlíží. Odmítá vidět, že skutečnost hraje všemi barvami, že není jen šedivá či černá.

F: Ty duhové metafory bych raději nechal stranou. A co realista? Máš o něm nějakou představu?

N: Nedokážu ho nikam zařadit. Dělení postojů ke skutečnosti v podobě optimismu a pesimismu se mi zdá vyčerpávající.

Myslím, že optimisté jsou zároveň realisté, protože nezužují svůj pohled pouze na negativní stránky reality.

F: Co když je ale určitý druh optimismu nepřiměřený, přehnaný? To se přece může snadno stát. Kde leží důvod nepřiměřenosti některých optimistických očekávání?

N: Jistě, je třeba uznat, že některý optimismus nemusí být na místě. Onen dů-

vod bych viděl v nerespektování určitých aspektů skutečnosti. Připomíná mi to filosofický problém pravdy. Skutečnost má být viděna a hodnocena tak, že nedochází k jejímu překrucování, zamlžování, zastírání apod. Nepřiměřený optimismus tento požadavek nesplňuje. Vyjadřuje nepravdivý pohled na skutečnost a mívá se s její opravdovou podobou.

F: Velmi dobrá odpověď. Otevřel sis cestu k pochopení skutečné povahy realismu. Realista je člověk, který vidí svět takový, jaký fakticky je. Tím pádem může být jak optimistou, tak i pesimistou. Záleží na situaci, na reálném stavu věcí.

N: Aha. Hlásím se tedy raději k realismu. Vidím, že realista stojí nohama na zemi, dívá se skutečnosti do tváře, nic z ní nezamlčuje. Proti takovému postoji nelze nic namítat. Je naopak velmi žádoucí.

F: Jsem rád, jak rychle jsi vzbudil sympatie k přesvědčení, k němuž se hlásím i já. Možná tě nepřekvapí, když ti sdělím, že realisté je dnes jako šafránu. Realismus je jedním z hlavních nepřátel moderního člověka. Dokonce si myslím, že moderní člověk realismus nenávidí.

N: Nenávidí? To snad ne! Vždyť žádný normální člověk nebude považovat realistický postoj, realistická očekávání, realistický kalkul za něco špatného neřkuli nenávidění hodného! Naopak. Každý musí takový realismus ocenit!

F: To je jen prázdná rétorika. Realismus totiž předpokládá naši schopnost objektivního poznávání reality. Realista se orientuje podle reálné situace, ale pokud ji spolehlivě nepoznáváme, žádnými realisty být nemůžeme. Určitě pro tebe není tajemstvím, že moderní myšlení, zvláště to filosofické, vynaložilo enormní úsilí na likvidaci realismu. Kdo z moderních, oficiálně uznávaných myslitelů zastává názor, podle něhož jsme schopni poznávat skutečnost takovou, jaká je v sobě samé?

N: Máš pravdu. Takových myslitelů asi moc nebude. Kdyby se přihlásili k realismu, bylo by veta po jejich oficiálním uznání.

F: A jistě také víš, proč by ihned ztratili své renomé. Postavili by se proti masivnímu trendu moderních dějin Západu. Když se podíváš na dějiny moderní filosofie, zpozoruješ, že v nich převážily směry, které subjektivizují lidské pozná-

Foto: <http://codylorance.blogspot.cz>

ní. Realista v tom spatřuje fatální omyl vedoucí ke katastrofálním důsledkům, zatímco protagonisté modernity se tím nijak nenechávají rušit. Naopak tento trend vítají, protože jim signalizuje valorizaci lidské subjektivity. Každý člověk je individuálním subjektem a má svoji hodnotu. V tom nejzákladnějším smyslu není život

Moderní člověk opravdovou odlišnost zoufale nenávidí.

Vidí v ní ohrožení své subjektivní autonomie.

žádného člověka méně či více hodnotný než životy jiných lidí. Platí zde postulát rovnosti. Také liberálně demokratický řád Západu je založen na tomto přesvědčení. Co se odehrává v rámci individuální subjektivity, je posvěceno jako nedotknutelné. Do této subjektivní „posvátné“ sféry nelze zasahovat. Kdybych někomu vnucoval můj subjektivní pohled na skutečnost, byl bych prohlášen za fundamentalistu, ne-li přímo za teroristu. V podobném postavení stojí i tzv. objektivní realita. Kdyby existovala, předepisovala by svou povahou jednotlivým subjektům, co a jak mají myslet a jakým způsobem mají

jednat. V moderním myšlení se to označuje jako heteronomie – zákony našeho myšlení a jednání by nám byly uloženy nějakou na nás nezávislou (objektivní) skutečností, což by bylo v rozporu s naší autonomií. Autonomií se míní myšlení, chtění a jednání podle takového typu zákonů a pravidel, které k nám nepřicházejí zvenčí, nýbrž ukládáme si je my sami. Jistě jsi již slyšel mluvit o „teroru pravdy“. Tyto slogany jsou vypouštěny v právě popsaném kontextu – autonomie je momentem identity člověka, a proto není možné připustit, abychom byli závislí na něčem jiném od nás. Objektivní skutečnost je třeba odstranit ve jménu člověka! Realismus je nutné překonat v zájmu samotného lidství! To je hlavní poselství nejlivnějších proudů moderní filosofie. N: Jako bychom se dostali mezi dva mlýnské kameny. Na jedné straně mezi moderními lidmi stále přetrvává spontánní přesvědčení o nezbytnosti realistic- kých postojů, na straně druhé realismus koliduje s nepopíratelnou hodnotou lidské autonomie. Je přece jasné, že kdybychom mysleli a jednali podle not, které napsal někdo jiný než my sami, žili bychom v jeho područí. K čemu by pak byla lidská svoboda? Napětí mezi těmito dvěma póly je zřejmě neodstranitelné.

F: Otázkou je, zda je nutný poměr mezi heteronomií a autonomií hrotit tak ostře, jak to činí moderní myšlení. Ale o tom třeba někdy jindy. Podívejme se na celý problém z jednoho úhlu, který pro tebe bude známý. Co myslíš, je dobré respektovat jiné lidi, jiné názory, jiné kultury atd.? Řečeno v pregnantní zkratce, je třeba respektovat odlišnost, jinakost, alteritu?

N: Tak na tom se snad shodneme! Dnes se o tom po právu mluví velmi často. Tento zralý postoj je všeobecně vyžadován. Kdo nerespektuje odlišnost v jejich různých podobách, je xenofob, který se uzavírá sám do sebe a myslí si, že jen jeho názory jsou správné. Proto je chce vnutit i ostatním. Víím, že bys takovou odporou sebestřednost nikdy nehájil.

F: To určitě ne, nemusíš mít obavy. Spíš mě na tom zaráží jedna věc. Jak je možné respektovat odlišnost, když neuznáme objektivitu našeho poznání? Jak mohu tolerovat něco jiného ode mne, od kultury, v níž žiji atd., když neexistuje žádná skutečnost, která by byla na nás nezávislá? Víš, jak klasičtí realisté již ve středověku vymezovali objektivní poznání? Jako přítomnost *jiného* *nakolik je jiné* v poznávacím subjektu. *Jiné* se nám může ukazovat jen v takovém poznání, kterému neschází objektivní charakteristiky. Jen na nás nezávislá realita je *skutečně jiná*.

Jen realista může respektovat odlišnost. Zastánci moderního subjektivistického a relativistického myšlení mohou o odlišnosti pouze donekonečna žvanit, ale žádná skutečná odlišnost pro ně není z principu dostupná. Moderní člověk opravdovou odlišnost zoufale nenávidí. Vidí v ní ohrožení své subjektivní autonomie. Proto je nanejvýš paradoxní, když nás dnešní humanisté tak naléhavě školí

Většina lidí si vůbec není vědoma, jak smrtelný jed polyká, když své myšlení bez odporu podřizuje normám moderních pseudohumanistů.

o jinakosti a o nutnosti jejího respektu. Ve skutečnosti jsou to právě oni, kdo mají autentickou jinakost v nenávisti. Jejich pravá tvář je jiná, než za co se vydávají. Buď jsou extrémně hloupí, protože nevidí neslučitelnost subjektivismu a relativismu s jejich kultem odlišnosti, anebo jsou velice zlovlní. Rozhodně jim nenáleží ona humanistická šlechtnost, kterou si tak samozřejmě přisvojují. Jsou to nebezpeční šílenci nebo proradní zločinci.

N: Brzdi trochu! Příliš ses rozohnil! Zase mi začíná být nevolno. Máš-li pravdu, pak to znamená, že nám nějací pomatení začínají dost nekompromisně diktovat, jak máme myslet, mluvit a jednat. Dosud jsem si myslel, že vzrůstající razance jejich požadavků vůči nám občanům je ospravedlněna humánností jejich ideálů. Teď jsi mi dal hodně studenou sprchu. Pro dnešek již toho nechme. Začíná se o mě pokoušet pesimismus, a to právě kvůli realismu, o němž jsi hovořil.

F: Říkal jsem ti, že realista může být i pesimistou, vyžaduje-li si to reálná situace. Tvůj realistický pesimismus je namístě, protože ideologické běsnění moderních pseudohumanistů nabírá na nebývalých obrátkách a většina lidí si vůbec není vědoma, jak smrtelný jed polykají, když své myšlení bez odporu podřizují jimi prosazovaným normám. Skoro bych řekl, že bychom potřebovali ještě nějakou silnější variantu pesimismu, protože co se dnes pod jejich taktovkou ve společnosti děje, nemá žádné historické obdoby.

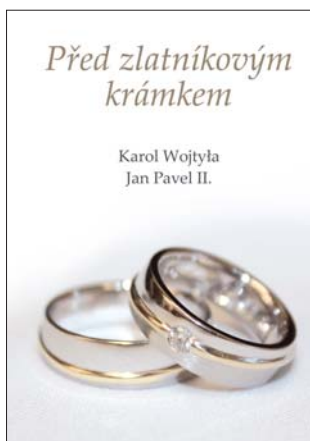
Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof. Přednáší na vysoké škole CEVRO Institut a spolupracuje s Občanským institutem

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, I 10 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

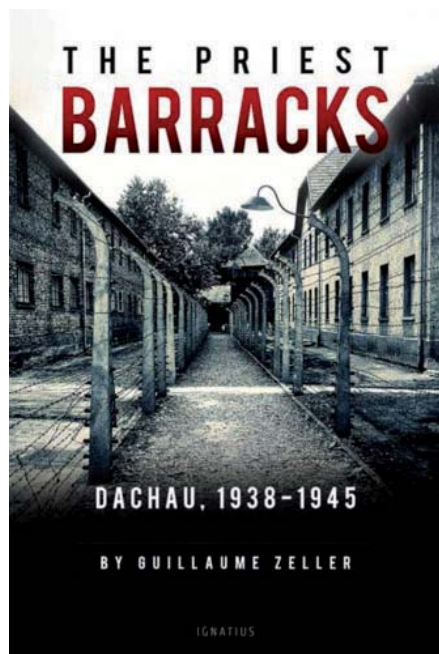
Karol Wojtyła – Jan Pavel II: Před zlatníkovým krámkem

Meditace o svátosti manželství místy přecházející v drama. Když v roce 1960 v jednom polském časopise vyšla zvláštní divadelní hra o manželské lásce, málokdo tušil, že pod jménem Andrzej Jawień se ve skutečnosti skrývá krakovský biskup Karol Wojtyła, budoucí svatý papež Jan Pavel II. Co může biskup vědět o lásce? „Vezměte a čtěte“ – a zjistíte, že toho o ní ví překvapivě mnoho... *Dotisk, váz., 88 s., 145 Kč*

Michel Remery: Tweetuj s Bohem

Knihou odpovědí na skutečné otázky mladých lidí. Každé téma je přehledně zpracováno na jednu dvoustranu s odkazy na další studium Katechismu katolické církve a katechismu pro mládež YOCAT. Propojeno s mobilní aplikací a webovou stránkou. *Jedná se o druhé, přepracované a doplněné vydání. Brož., 436 s., s barevnými fotografiemi, 350 Kč + mobilní aplikace zdarma ke stažení*

HRŮZNÝ PŘÍBĚH KNĚŽÍ V DACHAU

V naší farnosti máme ohromnou výsadu, že se můžeme účastnit mše téměř každé ráno. Protože se mše slouží takto pravidelně, často máme sklon zapomínat, jaká je to výsada, a považujeme to dokonce za samozřejmost. Někdy však námi musí něco otřást, abychom si vzpomněli, že mše, „zdroj a vrchol křesťanského života“, je milionům katolíků v jiných částech světa upírána. A pokud toto otřese mnou, laikem, o kolik víc to musí otřást vysvěceným knězem.

Píši to proto, že právě čtu knihu *Kněžský blok: Dachau, 1938–1945*

od francouzského novináře Guillaumea Zellera (vydal Ignatius Press). Vypráví o Dachau, prvním koncentračním táboře – vystavěném v roce 1933 nedaleko Mnichova –, který byl v celém systému koncentračních táborů jedinečný tím, že se v něm nacházely tři vyhrazené „kněžské bloky“: čísla 26, 28 a 30. Celkem v nich bylo v letech 1938–1945 vězněno 2579 kněží, řeholníků a seminaristů z Německa a okupované části Evropy. 1034 z nich v táboře zemřelo.

Uvěznění kněží nesmírně strádali tím, že nemohli celebrovat mši. Jak řekl jeden z nich, P. Bedrich Hoffmann: „Tomu, co pro kněze znamená žít bez mše a bez eucharistie, může rozumět zase jenom kněz.“ Poté, co je dopravili do koncentračního tábora, odebrali kněžím kleriky, Bible, misály, medailky a růžence, vysvlékli je, oholili a dali jim staré šaty s vyšitým červeným trojúhelníkem – symbolem, který označoval „politické“ vězně.

V důsledku intenzivního diplomatického tlaku ze strany Vatikánu se však situace na konci roku 1940 změnila a bylo povoleno v bloku 26 vytvořit kapli. První mše se v Dachau slavila 21. ledna 1941. Svatozánek byl vyroben tajně v truhlářské dílně. Oltář a svícny vznikly z materiálu dostupného v táboře. A farníci, kteří byli v kontaktu s vězňými kněžími, poslali roucha, modlitební knihy, zastavení křížové cesty, obrazy a dvě monstrance.

Důstojníci SS, kteří tábor vedli, pochopitelně uvalili na liturgickou službu řadu restrikcí. Nesměli se jí účastnit laici – ačkoli svaté přijímání bylo tajně odnášeno katolíkům do ostatních bloků i navzdory hrozbě krutých trestů, a někdy se další vězni tajně účastnili mše nebo postávali poblíž okna do kaple, aby z liturgie slyšeli co nejvíce.

Jeden z nich, Joseph Rován, ve svých vzpomínkách na Dachau napsal: „Kněz odříkával ta samá slova, která říkali v tutéž hodinu jeho spolubratři při ranní mši na celém světě. Již jsem si neuvědomoval svět koncentračního tábora. Všichni jsme byli v těch vzácných okamžicích obnovení ve své původní, křehké a nezničitelné důstojnosti... Když jsme vycházeli ven do mdlého světla brzkého rána, cítili jsme, že dokážeme o trochu lépe čelit hladu a strachu.“

Další vězeň, Marcel Dejean, vzpomíná: „... Znovu jsme našli myšlenku lásky uprostřed utrpení, hladu, egoismu, nenávisti nebo lhostejnosti a smysl pro ztížení: krásu oltáře... uprostřed naší špíny a bídy, ticho, usebrání a samotu uprostřed soustavně přeplněného tábora... SS už byla jen smutnou nicotností vedle zářivé, nesmrtelné reality Ježíše Krista.“

Budu se snažit vybavit si tyto vzpomínky, až se zítra ráno zúčastním mše.

Francis Phillips

<http://catholicherald.co.uk>

Přeložil Pavel Štíčka

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Deník *Postoj* přinesl na konci září překrásný rozhovor s českým knězem Rudolfem Repkou. Působí ve Cvikově, v litoměřické diecézi. Podstatnou část interview tvořila rozmluva o krizi víry, zavřených kostelích, varování pro Slovensko, ale také o nové naději pro Evropu: „Působím asi 20 kilometrů od česko-polsko-německé hranice. Je to území Sudet, takže po odsunu Němců bylo všechno původní obyvatelstvo vysťahované a tí, ktorí tu dnes žijeme, sme takmer všetko novousadlíci. Celý pohľad na kresťanstvo sa u nás odvíja práve od tohto faktora. Keby ste sa prešli po okolí, je tu veľa stôp kresťanstva z tých čias pred odsunom, na každom kroku kríž alebo plastika vytesaná do skál v miestnych lesoch. Každých 500 metrov tu nájdete nejaký kresťanský symbol. Lenže odsun Němců, komunizmus a dnešný konzumerizmus šírenie kresťanstva zastavili. My sme tu dnes na misijnom území, kde treba vieru hlásať od základov. Zoberte si náš kostol, do ktorého sa zmestí tak do 700 ľudí, má dva chóry nad sebou a galériu. Vo všedný deň príde na svätú omšu tak maximálne päť ľudí, keď prší, tak príde jeden človek a v nedeľu je nás v lepšom prípade 40. Vo veľkých farnostiach na Morave alebo na Slovensku je veľký počet ľudí, ktorí presne vedia, v čo veria, majú určité teologické i katechetické vedomosti. Ale niektorí chodia na omšu aj kvôli akémusi sociálnemu tlaku, aby aj sused videl, že tam

sú. **U nás však všetkých tých 40 ľudí je na omši, lebo naozaj chcú.**“ V tom opravdu je nádej.

Všichni jsme zaregistrovali zamítnutí obnovení mariánského sloupu na pražském Staroměstském náměstí. Debata na magistrátě hlavního města byla výživná. Populistická kritička navrácení majetku církvím a autorka petice proti obnově

Koláž: mimi

sloupu, spisovatelka Lenka Procházková, si užila chvíle u mikrofonu: „Nedovedu si představit, že v příštím roce, kdy se bude slavit sté výročí založení suverénního státu, vyroste na Staroměstském náměstí znovu symbol někdejší totality.“ Podle Lenky Procházkové je „**snaha o jeho znovupostavení dalším krokem na cestě směřující ke ztrátě historické paměti našeho národa a tím i ke ztrátě jeho identity.**“ Význam obnovy Mariánského sloupu ale nemáme přeceňovat. Prof. P. Tomáš Halík v *Lidových novi-*

nách zveřejnil úvahu, v níž tvrdí: „Mám pocit, že obě strany sporu sdílejí komicky nesmyslnou představu, že znovupostavení sloupu může nějak zvýšit religiozitu, či přesněji vliv katolické církve u nás. ... **Po-stavením sloupu by se český národ nestal ani o chlup katoličtější, než je nyní.**“ Autor ovšem také nepominul příležitost k bulvární kritice církevního představeného: „Zbývá otázka, zda by se obnovou sloupu společnost stala trochu kulturnější a tolerantnější, protože jeho vandalské zničení byl nekulturní akt fanatiků a lůzy. Na druhé straně jsem si však dovedl živě představit slavnost odhalení sloupu jako pitoreskní setkání dvou relikvií minulosti: na jedné straně tělnatý prelát ve zlatě s barokní kaditelnicí, na druhé straně doruda rozběsněná Lenka Procházková s okovaným cepem a standartou: ‚Zasadíme zase ránu / proradnému Vatikánu!‘“

Smutný obraz posledních dní nechť vyváží radost z toho, že feministický spolek Fórum 50 % rozjítíl **předvolební časy (nyní tak zvláště poklidné, jako by vlastně o nic nešlo...)**: „Málokoho zajímá, proč Poslanecká sněmovna vypadá jako pánský klub,“ oslovuje teď nově Fórum 50 % voliče spotem na YouTube, který se objeví i na sociálních sítích. „Chcete v politice něco změnit? Dejte preferenční hlasy ženám,“ končí spot. A také odpovídá na váhu varlete, která je prý 15 až 25 gramů.

-zd-

15. 10. Ne	28. neděle v mezidobí Iz 25,6–10a, Žl 23, Flp 4,12–14,19–20, Mt 22,1–14
16. 10. Po	sv. Hedvika, řeholnice Řím 1,1–7, Žl 98, Lk 11,29–32
17. 10. Út	Památka sv. Ignáce Antiochijského, biskupa a mučedníka Řím 1,16–25, Žl 19, Lk 11,37–41
18. 10. St	Svátek sv. Lukáše, evangelisty 2 Tím 4,9–17b, Žl 145, Lk 10,1–9
19. 10. Čt	sv. Pavel od Kříže, kněz Řím 3,21–30a, Žl 130, Lk 11,47–54
20. 10. Pá	sv. Irena Řím 4,1–8, Žl 32, Lk 12,1–7
21. 10. So	bl. Karel Rakouský Řím 4,13,16–18, Žl 105, Lk 12,8–12

22. 10. Ne	29. neděle v mezidobí (Den modliteb za misie) Iz 45,1,4–6, Žl 96, I Sol 1,1–5b, Mt 22,15–21
23. 10. Po	sv. Jan Kapistránský, kněz Řím 4,20–25, Lk 1,69–75, Lk 12,13–21
24. 10. Út	sv. Antonín Maria Klaret, biskup Řím 5,12,15b,17–19,20b–21, Žl 40, Lk 12,35–38
25. 10. St	sv. Kryšpín, mučedník Řím 6,12–18, Žl 124, Lk 12,39–48
26. 10. Čt	sv. Rustik, biskup Řím 6,19–23, Žl 1, Lk 12,49–53
27. 10. Pá	sv. Frumencius, biskup Řím 7,18–25a, Žl 119, Lk 12,54–59
28. 10. So	Svátek sv. Šimona a Judy, apoštolů Ef 2,19–22, Žl 19, Lk 6,12–19

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Redakční rada: PhDr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.